

CENTRUL ROMÂN DE POLITICI EUROPENE

CRPE

DEBATING EUROPE
PROVIDING EXPERTISE

România la Consiliul European din 18-19 iunie

Note pentru “comisarii” români

Policy Memo nr. 2

iunie 2009

Autori: Cristian Ghinea, Ciprian Ciucu, Paul Ivan

FUNDAȚIA SOROS
ROMÂNIA www.soros.ro

CUPRINS

Agenda Consiliului European – 3

Alegerea noului șef al Comisiei - O cursă cu un singur candidat care ar putea să piardă – 4

Câți comisari vom avea? – 4

Cine numește Președintele Comisiei Europene? – 5

Cînd va fi numit șeful Comisiei? – 6

Pe cine ar alege Parlamentul European? – 7

RECOMANDĂRI: Ce trebuie să facă România? – 8

Ce portofolii vizăm? – 8

Note pentru "comisari" – 10

Cine sînt posibili candidați? Puncte tari și puncte slabe – 13

Consiliul European care va avea loc la Bruxelles în 18 – 19 iunie va fi unul neobișnuit. Subiectele curente de pe agendă vor fi cel mai probabil eclipsate de chestiunea alegerii noului șef al Comisiei Europene. Dar cu un nou Parlament European abia ales și cu perspectiva ca Tratatul de la Lisabona să intre în vigoare în toamnă, există un curent puternic pentru a amâna decizia până în Octombrie, când expiră formal mandatul lui Jose Manuel Barroso. Acesta este singurul candidat oficial la poziția pe care a ocupat-o și până acum și a făcut deja un apel la liderii din UE să facă nominalizarea imediat, susținut fiind de Suedia, care preia acum președinția UE. Dar cum nimic nu e sigur, putem avea surpriza de a asista la o cursă cu un singur candidat care pierde.

Agenda Consiliului European

Agenda formală a acestui Consiliu European cuprinde:

- a) decizii privind propunerea Comisiei pentru crearea unor reguli și instituții comunitare în domeniul supravegherii industriei bancare și financiare;
- b) pregătirea poziției UE la viitoarea conferință asupra schimbării climatice de la Copenhaga;
- c) relațiile internaționale ale UE, în special în ce privește situația din Afganistan și Pakistan;
- d) decizii privitoare la desemnarea unui nou președinte al Comisiei Europene.

Fără a fi pe agenda formală, se vor discuta și posibile garanții pentru Irlanda, în vederea desfășurării în toamnă a unui nou referendum de ratificare a tratatului de la Lisabona. Premierul ceh Jan Fischer, care va preda acum președinția UE către Suedia, a declarat că liderii politici ai UE trebuie să acorde garanții irlandezilor care să înlăture motivele de îngrijorare ce au dus la respingerea tratatului anul trecut. Tema este controversată pentru că alte state nu consideră înțeleaptă soluția ca irlandezii să fie recompensați pentru votul negativ, iar garanții suplimentare în cazul lor ar putea deschide posibilitatea ca ratificarea făcută de alte state să nu mai fie valabilă.

De fapt, dincolo de agenda formală, tema politică privind desemnarea șefului Comisiei va domina discuțiile de la acest Consiliu European. Cel mai probabil, șefii de guvern vor trebui să ia o decizie finală asupra reglementării serviciilor financiare la nivel UE, după ce câteva puncte au rămas în suspensie la întâlnirea miniștrilor de Finanțe de acum câteva zile. Președintele francez Sarkozy este un promotor al acestui pachet,

În vreme ce Marea Britanie este sceptică față de ideea de a lăsa supervizarea sectorului său financiar (serios lovit de criză, dar încă cel mai puternic din Europa) pe seama unor instituții supranaționale. Marea Britanie riscă însă să fie depășită numeric la un eventual vot în Consiliul European, comisarul european pentru afaceri monetare Joaquin Almunia dînd o declarație categorică în acest sens. Presa europeană (European Voice; EUObserver) include România în categoria țărilor care au exprimat rezerve față de propunerile Comisiei, alături de Slovenia și Slovacia. Este drept că Președintele Băsescu a declarat după Consiliul European din octombrie anul trecut că "atît Constituția, cît și legislația românească fac din Banca Națională a României singura structură responsabilă de gestionarea sistemului bancar național (...) Nu avem nevoie de un tutore din acest punct de vedere". În octombrie, liderii europeni decisese la nivel de principiu că UE ar trebui să aibă o politică comună în acest sens, iar aceste declarații neașteptat de vehemente ale președintelui Băsescu înaintea acelei reuniuni au așezat România în categoria țărilor sceptice pe acest subiect. Nu este clar dacă vom urma această linie, dacă a fost o reacție de moment a Președintelui sau o poziție asumată pe termen lung, dar ar trebui să clarificăm acest aspect la acest Consiliu European.

Alegerea noului șef al Comisiei - O cursă cu un singur candidat care ar putea să piardă

Așa cum spuneam mai sus, agenda Consiliului va fi de fapt dominată de desemnarea unui nou șef la Comisie. Șefii de guverne vor trebui să decidă asupra cîtorva puncte:

- 1) Vor aștepta ratificarea tratatului de la Lisabona pentru numirea noii Comisii sau nu?
- 2) În funcție de răspunsul la prima întrebare, numărul de comisari va fi redus sau nu? Și cum se va rezolva încurcătura juridică produsă de întîrzierea intrării în vigoare a tratatului de la Lisabona?
- 3) Cum vor rezolva cererile Parlamentului de a fi consultat **înaintea** desemnării persoanei care va conduce Comisia?

Încercăm să detaliem aceste întrebări în capitolul următor.

Cîți comisari vom avea?

Uniunea Europeană funcționează în acest moment în baza tratatului de la Nisa. Întîrzierea ratificării tratatului de la Lisabona după respingerea sa la referendumul irlandez a dus la cîteva probleme juridice neașteptate. Poate cea mai importantă este cea legată de numărul de membri ai Comisiei Europene. Tratatul de la Nisa a fost adoptat în 2001, deci pe vremea cînd UE avea doar 15 membri. Acest tratat spune că atunci cînd UE va avea 27 de membri, numărul de comisari va fi redus. Nu sînt date nici un fel de detalii, la cîți comisari se va renunța sau pe ce formulă. În 2007 UE a ajuns la 27 de state, prin aderarea României și a Bulgariei. Deci, conform tratatului de la Nisa ar trebui să se treacă la reducerea numărului de comisari? Dar în ce fel?

Răspunsul a fost dat prin tratatul de la Lisabona: ar urma ca din 2014 să rămână doar 15 comisari. Deci între 2009 și 2014 rămân 27 de comisari. Dar Lisabona nu este încă în vigoare, așa că ne ghidăm după Nisa, care cere reducerea comisarilor, înțelegându-se că aceasta trebuie făcută imediat. O decizie politică a fost luată ca Uniunea să continue deocamdată cu 27 de comisari și cel mai probabil acest principiu va rămâne în vigoare într-o formă sau alta chiar și în formula Lisabona (pentru că multe țări medii și mici, între care și România, s-au răzgândit și nu mai vor să renunțe la dreptul de a numi un comisar). Germania a dat semnale apărute în presa europeană că dacă o nouă Comisie va fi numită înainte ca Lisabona să fie în vigoare va cere o formulă de 12 sau 18 comisari. Aceasta pare a fi mai-degrabă o tactică de șantaj asupra Irlandei și a altor state care și-ar putea pierde comisarul.

Oricum, această dezbatere mai degrabă juridică se suprapune peste un conflict instituțional vechi între Consiliu și Parlamentul European privind numirea șefului Comisiei

Cine numește Președintele Comisiei Europene?

În mod formal, Președintele Comisiei este desemnat de șefii de guverne adunați în Consiliul European (prin majoritate calificată) și este acceptat prin vot de către Parlamentul European. Acest aspect formal nu explică însă decât parțial povestea din jurul acestei desemnări. De fapt, Parlamentul și-a obținut cu greu dreptul de a vota șeful Comisiei propus de Consiliu și se află în plină ofensivă pentru a putea avea un cuvânt de spus și asupra desemnării propriu-zise.

Pînă la tratatul de la Maastricht (1993), Parlamentul nu conta deloc în ecuația numirii Comisiei. Acel tratat a acordat PE dreptul de a fi consultat. Cum formularea era în mod voit vagă, Parlamentul a dat o regulă de interpretare prin care dreptul de a fi consultat a fost considerat drept de veto, adică PE putea respinge propunerea făcută de Consiliu. Conflictul de interpretare dintre Consiliu și Parlament a fost rezolvat în tratatul de la Amsterdam, unde Parlamentul a avut câștig de cauză și a câștigat deci dreptul de a respinge desemnarea făcută de Consiliu. Deci, orice decizie pe care o vor lua șefii de guverne în 18 – 19 iunie trebuie să țină cont de opiniile majoritare în PE.

Dar există o idee tot mai clar conturată la nivelul UE că alegerile europene ar trebui să fie principalul factor luat în considerare la desemnarea șefului Comisiei. Altfel este illogic ca europenii să fie chemați să voteze și imediat după aceasta șefii de guvern să desemneze o persoană fără a ține cont de părerea alegătorilor. Acest principiu a fost prevăzut în mod destul de vag în Tratatul de la Lisabona, care spune că desemnarea trebuie să țină cont de rezultatul alegerilor europene. Dar tratatul de la Lisabona nu este încă în vigoare. Și nici nu este clar ce anume presupune în practică formularea respectivă. Această formulare vagă lasă loc de manevră Parlamentului pentru următorul conflict cu Consiliul, în care cel mai probabil Parlamentul va cere drept egal de decizie asupra desemnării Președintelui Comisiei. Dar să nu anticipăm.

Deocamdată, Parlamentul European a votat pe 7 mai 2009 o rezoluție¹ puțin comentată în toiul campaniei electorale, dar cu potențial revoluționar în ce privește funcționarea Uniunii Europene. Rezoluția cere ca:

¹ Detalii privind traseul legislativ și conținut pe site-ul PE. Link direct:
<http://www.europarl.europa.eu/oeil/FindByProcnum.do?lang=en&procnum=INI/2008/2073>

- ✓ în concordanță cu spiritul tratatului de la Lisabona, Consiliul să organizeze consultări cu toate grupurile politice din PE **înainte** de desemnarea Președintelui Comisiei;
- ✓ alegerile europene ar trebui să aibă "un rol primordial" în alegerea persoanei desemnate;
- ✓ să fie respectat un calendar strict al desemnării care să înceapă imediat după alegerile europene (Iunie) și să se încheie în Octombrie cu votul Parlamentului asupra întregii Comisii.

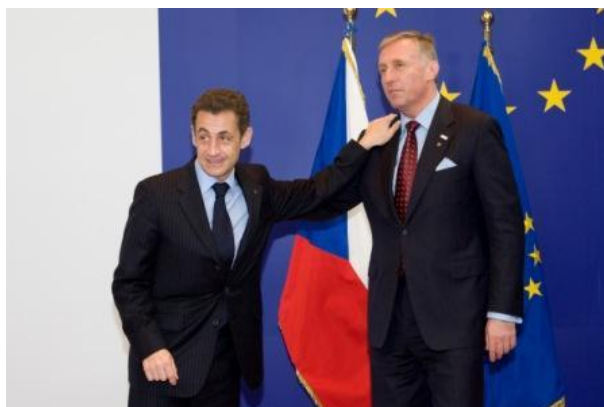
În mod evident, această rezoluție afirmă intenția Parlamentului de fi actor activ în procesul de desemnare. Rezoluția se aplică după intrarea în vigoare a tratatului de la Lisabona. În ce privește momentul actual, rezoluția spune că dacă Consiliul va începe procedura de nominalizare, trebuie să acorde timp de consultare cu grupurile politice, în spiritul Lisabona. Cum grupurile politice nici nu au fost bine formate după alegeri, este evidentă preferința Parlamentului pentru amânarea deciziei și desemnarea șefului Comisiei după al doilea referendum din Irlanda, programat în octombrie. Cu alte cuvinte, o desemnare imediată va fi prost primită în Parlament, iar dacă Consiliul va risca să aprindă conflictul instituțional, atunci Barroso sau orice alt candidat ar putea cădea victima acestei complicațiuni instituționale.

Cînd va fi numit șeful Comisiei?

Dată fiind situația atât de complicată în ce privește tratatul de la Lisabona și intenția Parlamentului de a interveni încă dinaintea desemnării, cu amenințarea implicită că va sancționa la vot o desemnare care nu este discutată în prealabil, există un curent puternic de opinie care dorește amânarea desemnării. Probabil aceasta va fi prima decizie asupra căreia Consiliul European din 18 – 19 iunie trebuie să găsească o soluție.

Cum era de așteptat, Jose Manuel Barroso se opune unei amînări. Cum este singurul candidat oficial e avantajat de o decizie rapidă. Barroso a făcut apel la liderii UE să ia o decizie în această săptămînă. Cel mai important aliat al său este Suedia, țară care preia președinția rotativă a Uniunii pentru următoarele șase luni. Cum Suedia are o agendă ambițioasă (CRPE va publica curînd un raport despre prioritățile guvernului suedez și cum poate beneficia România din această agendă), guvernul de la Stockholm dorește o desemnare imediată, astfel încît să lucreze cu un Președinte al Comisiei destul de puternic politic încît să angajeze Uniunea la decizii pe termen lung.

O poziție nuanțată au avut-o liderii francez și german. După o întîlnire recentă, Nicolas Sarkozy și Angela Merkel au exprimat sprijinul pentru Barroso, dar au făcut-o cu anumite condiții, semn că nu sînt foarte convinși că aceasta este cea mai potrivită persoană. *Le Monde* a relatat la începutul săptămînii că la Paris se vehiculează o variantă de rezervă: Barroso ar urma să primească acum sprijin politic, iar o decizie formală privind desemnarea ar trebui luată doar peste cîteva luni, după consultarea mulțumitoare a Parlamentului. Președintele Sarkozy a confirmat această intenție, spunînd că o decizie politică ar trebui despărțită de una formală, care ar putea să urmeze mai tîrziu. Un asemenea compromis ar fi de rău augur pentru Barroso, pentru că ar lăsa timp ca o coaliție a verzilor, liberalilor și socialiștilor, care s-a format împotriva sa în PE, să se consolideze.

Pe cine ar alege Parlamentul European?

Partidul Popular European l-a asumat oficial pe Manuel Barroso drept candidat la șefia Comisiei, în campania electorală. Deși PPE a înregistrat un succes, este departe de a avea majoritatea în PE. În plus, sprijinul unor lideri naționali nu este deloc entuziast, cum e cazul cu Sarkozy. Majoritatea necesară pentru ca un candidat desemnat de Consiliu să fie acceptat de Parlament este de 369 de voturi. PPE are 264 de voturi în noul Parlament. O propunere de alianță a fost lansată dinspre populari spre socialiști și liberali pentru susținerea lui Barroso. Liberalii oscilează, iar socialiștii au respins ferm propunerea, reamintind că au militat în campanie împotriva actualului șef al Comisiei. Grupul ecologist a fost cel mai vehement și coerent în a se opune lui Barroso și încearcă să facă o alianță cu socialiștii și liberalii pentru susținerea liberalului belgian Guy Verhofstadt. Acesta nu este un candidat oficial deocamdată și își face o campanie mai degrabă informală, nemaidorind să repete experiența din 2004, când era unul dintre favoriți pînă cînd Tony Blair i-a respins ferm pretențiile și l-a propus în schimb pe Barroso. Deși Verhofstadt face parte din grupul liberal ALDE, sprijinul său vine mai degrabă de la ecologiști și socialiști, care îl văd ca o alternativă la Barroso, liderul oficial al ALDE în Parlament lăsînd loc de negocieri cu PPE. O alianță socialiști-verzi-liberali ar strînge 294, tot departe de majoritatea de 369 și ar avea nevoie de sprijinul grupurilor mici (cele naționaliste și eurosceptice nu ar vota probabil un eurofederalist cum este Verhofstadt). De cealaltă parte, PPE ar avea nevoie doar de o alianță cu liberalii și probabil vor putea conta și pe 41 de voturi ale unor eurodeputați socialiști ai căror lideri naționali au anunțat sprijin tot pentru Barroso – socialiștii spanioli și portughezi și laburiștii britanici (nu e limpede dacă PSD din România îl sprijină ca partid în PE, deși guvernul PSD – PDL a anunțat că îl sprijină pe actualul șef al Comisiei).

Barroso nu este un politician carismatic și este văzut mai degrabă ca un personaj șters care strînge adeziuni pentru că nu e controversat și evită conflictele. Dacă Consiliul European va avea o poziție nediplomatică față de Parlament s-ar putea ca europarlamentarii să dea o lecție trimisului Consiliului, adică lui Barroso. Pe de altă parte, dacă decizia va fi amînată, forțele anti-Barroso din Parlament s-ar putea consolida. Oricum ar fi, un Barroso nominalizat de Consiliu va avea viață grea în Parlament. Deocamdată el rămîne singurul candidat oficial și cea mai probabilă alegere.

Tabel 1. Ponderea politică în Parlamentul European

Partidul politic european	Număr de locuri 2007 – 2009 (782 de locuri)	Număr de locuri după alegerile europene din 2009 (736 de locuri)
PPE-ED	288	264
PSE (+ democrații italieni)	214	161 (+ 21)
ALDE	100	80
Verzii/EFA	43	53
UEN	44	35
GUE/NGL	41	32
IND/DEM	22	18
Neafiliați	30	72

RECOMANDĂRI: Ce trebuie să facă România?

Guvernul României trebuie să se familiarizeze cu tot acest hățiș instituțional și politic în care acum devine el însuși un actor ce trebuie luat în seamă. Ministrul de Externe Cristian Diaconescu deja a anunțat sprijinul oficial pentru Barroso, fără să precizeze dacă militează și pentru o decizie imediată la acest Consiliu European (poziția suedeză) sau pentru amânarea deciziei formale (poziția aparentă a Franței). Considerăm că decizia României are logică în context: îi acordăm sprijin lui Barroso atunci când are nevoie (mai târziu poziția României nu ar mai fi contat în aceeași măsură). România nu are ambiții proprii nici la șefia Comisiei nici la unul dintre celelalte posturi care se pot negocia la pachet eventual la toamnă (Președinția Consiliului UE și Înaltul Reprezentant pentru Politică Externă, ambele posturi create prin Tratatul de la Lisabona). În acest context, trebuie să vizăm un portofoliu important în viitoarea comisie. Momentul este propice și **ar trebui ca președintele Traian Băsescu, reprezentantul României în Consiliul European din 18 - 19 iunie, să se plaseze ferm în tabăra care cere o nominalizare formală imediată a lui Barroso ca președinte al Comisiei**. Dacă aceasta va fi decizia la finalul întâlnirii cererea României pentru un portofoliu important va suna cu totul altfel.

Dar pentru asta mai este nevoie de ceva, trebuie să avem inițiativă și să mergem la Barroso cu o listă de oameni și de portofolii importante, listă asupra căreia partidele de la guvernare s-au pus de acord.

Ce portofolii vizăm?

Agricultura

România a început demersuri neoficiale pentru obținerea acestui portofoliu încă de pe vremea fostului guvern, în acord cu Președinția, o strategie derulată fără zgomot în presă sau în spațiul public. România a căutat mai ales sprijinul Franței și a bătut la o poartă deschisă. În privința Politicii Agricole Comune (40% din bugetul Uniunii) există două tabere majore în UE, tradiționaliștii și reformiștii. Franța este liderul taberei tradiționaliștilor, fiind și cel mai mare beneficiar al subvențiilor agricole plătite din bugetul comun. De cealaltă parte sînt statele în care agricultura deține o pondere minoră în PIB și care ar dori ca Europa să renunțe la politica protecționistă în domeniu. Tabăra reformistă susține că Politica Agricolă Comună (PAC) este o politică depășită care a creat o agricultură nereformată și dependentă în Europa, fără a-și fi atins scopurile pentru care a fost creată prin tratatul de la Roma. Cei mai vocali critici ai PAC sînt Marea Britanie și Olanda. Dacă ne asumăm o candidatură pentru portofoliul agriculturii, România se va plasa în centrul disputei în poate cea mai serioasă dezbatere continentală.

Există o regulă nescrisă ca Franța să nu obțină pentru ea acest portofoliu, dar Parisul susține bucuros candidatura unui stat cu pondere agricolă importantă și cu tendințe conservatoare în domeniu. România corespunde acestui profil. La fel și Polonia, dar ultimele informații publicate de presa poloneză arată că cel mai probabil candidat al Poloniei va fi Janusz Lewandowski. Actual președinte al comisiei de buget din Parlamentul European, și o figură apreciată acolo, lui Lewandowski îi va reveni probabil portofoliul industriei sau un alt portofoliu economic. Dacă mergem pe cartea franceză, probabil vom avea de înfruntat

opoziția „reformiștilor” și va trebui să promitem o poziție centristă în dezbateră asupra reformei PAC. Avantajul în acest caz este existența unui ”candidat” credibil în persoana lui Dacian Cioloș, clasat pe primul loc și în evaluarea CRPE de mai jos.

Poziția de comisar pentru agricultură aparține în prezent danezei Mariann Fischer Boel, Danemarca fiind văzută ca o varianta de compromis între cele două tabere din dezbateră asupra agriculturii. Deși un studiu² recent al European Policy Institutes Network susține că Mariann Fischer Boel își va păstra locul în Comisia Europeană, nu este încă clar dacă aceasta va avea un al doilea mandat sau Danemarca va face o altă nominalizare.

Șanse: Medii

Justiție, Libertate și Securitate

În dezbateră publică din România a fost vehiculată opțiunea pentru postul de comisar pentru Justiție în relație cu numele Monicăi Macovei. Actualul comisar pentru Justiție, francezul Jacques Barrot, și-a anunțat intenția de a continua într-un nou mandat. Cu toate acestea, locul Franței în Comisie pare a fi rezervat pentru Christine Lagarde, actualul ministru francez al economiei, văzută ca favorită pentru ocuparea postului de comisar pentru competiție.

Deși Monica Macovei beneficiază de o bună imagine la nivel european, considerăm că este puțin probabil ca României să îi fie acordat acest portofoliu, date fiind problemele și restanțele noastre în acest domeniu.

Șanse: Mici

Politică regională

Un portofoliu important pentru România este și cel pentru politica regională. Toate regiunile României având un PIB/cap de locuitor sub media UE-27, regiunea de Nord-Est fiind cea mai săracă regiune a Uniunii. Poloneza Danuta Hübner, actualul comisar pentru politica regională, nu va mai fi nominalizată pentru un nou mandat de către țara sa, postul său devenind astfel disponibil.

Șanse: Medii

Transporturi

Un alt portofoliu vizat de România este cel de comisar european pentru transporturi. Interesul major al României de a se conecta la rețele europene de transport și de a atrage fonduri în domeniu ar fi mai ușor de urmărit. Actualul comisar italian Antonio Tajani dorește însă să își păstreze poziția și se pare că beneficiază de sprijinul lui Silvio Berlusconi, deci concurența pentru acest portofoliu este acerbă.

Șanse: Medii

Energie

România este foarte interesată de dezvoltarea unei politici energetice comune a Uniunii Europene, situându-se astfel pe o poziție favorabilă, acceptabilă pentru o majoritate a statelor din UE. În urma discuțiilor din coaliția de guvernământ a reieșit că Energia este unul dintre portofoliile prioritare vizate de

² The European Commission 2004-09: A politically weakened institution? Views from the National Capitals; EPIN Working Paper; No. 23 / May 2009

guvern. În același timp, România este interesată și de găzduirea sediului Agenției Europene de Cooperare a Autorităților de Reglementare în Domeniul Energiei. Cum șansele de a găzdui sediul acestei agenții sunt în scădere în competiția cu Slovenia și Slovacia, am putea folosi argumentul compensării (am pierdut ceva, merităm altceva) în lupta pentru Energie. Actualul comisar pentru energie, letonul Andris Piebalgs, este interesat să rămână în funcție, dar șansele sale par a fi mici.

Șanse: Medii

Extindere

Un alt portofoliu prezent în dezbateră publică a ultimilor luni este cel al extinderii. Olli Rehn, actualul comisar pentru extindere, urmărește obținerea unui nou mandat, fiind candidatul oficial al Finlandei, susținut de premierul Matti Vanhanen. Deși România ar putea avea argumentul apropierei geografice față de țările candidate precum și experiența recentă a aderării, din cauza curenților înregistrate în acest proces de aderare și a imaginii atașate României ca urmare a acestor lipsuri ea este totuși prost poziționată pentru a cere acest portofoliu.

Șanse: Mici

Note pentru "comisari"

Dezbateră politică din România s-a rezumat în mod păgubos la controversele dintre PDL și PSD privind partidul care va face nominalizarea comisarului român. Este o dezbateră atât păguboasă cât și illogică. Cele două partide sînt parteneri formal egali în guvern, guvernul face nominalizarea. Alegerile europene nu sînt de nici un ajutor în a rezolva dilema pentru că cele două partide au încheiat cursa într-un finish la fotografie, reproducînd practic rezultatul alegerilor pentru Parlamentul național (vezi Tabelul 2).

Tabel 2. Rezultate comparative ultimele alegeri europene și naționale

Partidul + afilierea	% alegeri europene 2007	% alegeri naționale 2008 (Camera Deputaților)	% alegeri europene 2009
PSD+PC (PES)	23.1	33	31
PD / PD-L (EPP)	28.8	32.3	33.9
PLD (EPP) (s-a unit cu PD, creînd actualul PD-L)	7.7		(inclusiv Elena Băsescu)
PNL (ALDE)	13.4	18.5	14.5
UDMR (EPP)	5.5	6.1	8.9
Lazlo Tokes	3.4	-	
PRM	4.1	3.1	8,6
PNG	4.8	2.2	(Becali s-a alăturat listei PRM)

Există deci două variante de evoluție:

- PSD și PDL escaladează un conflict politic pe această temă
- cele două partide cad de acord pe o listă de nume acceptabile pentru ambele

Evident, varianta preferabilă este cea de-a doua. Dacă guvernul este divizat în ce privește propunerea, nu va putea avea o strategie activă de urmărire a unui portofoliu bun, partenerul de guvernare nemulțumit va sabota propunerea, inclusiv în Parlamentul European. Am putea risca să repetăm scenariul din 2007, când o propunere nepotrivită picată în mijlocul unor jocuri complicate între Parlament și Comisie a făcut să primim un portofoliu puțin important (vezi studiul de caz din acest raport). În majoritatea țărilor europene guvernarea nu aparține unei coaliții de partide cu parteneri egali, iar nominalizarea Comisarului nu stârnește conflicte politice, deci căutarea unui precedent nu ne ajută foarte mult.

Propunem deci PSD și PDL să se pună de acord asupra unei liste scurte de oameni acceptabili. Mai mult, cele câteva nume ar trebui deja puse pe masa lui Manuel Barroso, în condițiile în care nominalizarea sa va fi făcută imediat. Va începe un balet politic complicat la nivel european și ideea că se poate baza pe câteva nume credibile din România ar prinde bine.

CRPE face mai jos o evaluare a celor câteva nume de posibili "comisari" care au circulat în spațiul public. Am formulat cinci criterii de evaluare iar experții afiliați CRPE au acordat note de la 1 la 5 fiecărui candidat, pentru fiecare criteriu. Menționăm că nu sînt favoriții noștri personali, doar încercăm să raționalizăm dezbaterile publice, propunînd câteva criterii de evaluare a acestor personaje. Președintele Traian Băsescu spunea că singurul criteriu de desemnare va fi competența. Ca un centru de expertiză, CRPE promovează ferm competența. Dar în lumea politică reală mai contează și alte criterii. Propunem încă patru asemenea criterii care să stea la baza nominalizării pe care o va face Guvernul.

Tabel 3. Media notelor acordate de experții afiliați CRPE (de la 1 la 5)

	Experiență în afaceri europene	Susținere politică la București	Autoritate (profesională, respect)	Competență (CV)	Integritate (consens)	Notă finală
Mihai Tănăsescu	3.5	2.9	4.0	4.4	4.0	3.76
Monica Macovei	4.0	2.8	4.3	4.3	4.0	3.88
Adrian Severin	4.4	2.6	2.8	3.8	3.1	3.34
Dacian Cioloș	4.4	3.1	3.9	4.4	4.6	4.08
Daniel Dăianu	4.3	1.8	4.4	4.5	3.7	3.74
Lăzar Comanescu	3.7	2.7	3.4	3.5	3.6	3.38
Leonard Orban	4.8	1.9	3.5	4.1	4.3	3.73
Vasile Pușcaș	4.6	3.5	4.0	3.8	4.4	4.06
Theodor Stolojan	3.0	2.9	3.1	3.9	2.7	3.12

Punctaj acordat de experții CRPE personalităților ale căror nume au fost propuse în spațiul public pentru funcția de Comisar European din partea României. Detalii despre experții CRPE pot fi aflate la adresa <http://www.crpe.ro/pagini/expertii.php>. Notele acordate au fost de la 1 la 5.

Experiența în afaceri europene sau experiența internațională

Experiența în organizații internaționale (europene sau nu) precum PE, Banca Mondială, FMI, etc. este deosebit de importantă. Viitorul candidat va trebui să cunoască foarte bine mecanismele de luare a deciziilor la nivelul instituțiilor din UE, modul de colaborare între statele membre și între instituțiile și organizațiile care le reprezintă la diferite paliere, precum și modul de coordonare a pozițiilor statelor cu privire la promovarea diferitelor politici publice sau inițiative legislative.

Susținerea politică la București

Chiar dacă nu va reprezenta poziția României în Comisia Europeană (fiind independent din punct de vedere administrativ) viitorul comisar trebuie să fie **acceptat și propus la finalul unui proces de selecție politică**. Un comisar care are sprijinul politic al unui șef de stat important se poate angaja la decizii de mare anvergură, pentru că e capabil să construiască alianțe în cadrul Consiliului European pentru propunerile sale.

Autoritate (capacitatea de a impune respect/autoritate profesională)

Funcția de Comisar European este una dintre cele mai vizibile de la nivelul Uniunii Europene (mai ales în cazul unui portofoliu mai important). Propunerea trebuie să fie acceptată de comisiile de specialitate ale Parlamentului European, care poate amenința că respinge Comisia în bloc dacă un candidat este considerat nepotrivit. Pe parcursul mandatului său Comisarul va fi pus în fața multor decizii și negocieri. Principalele sale sarcini vor fi în sfera aplicării legislației europene (*enforcement*) și va putea avea inițiative legislative ce vor trebui trecute prin Consiliu și PE. Pentru toate acestea, viitorul Comisar va trebui să fie o persoană respectată și capabilă să se impună în hățișul instituțional și procedural al birocrăției europene.

Integritate și capacitate de a crea consens intern

Comisiile Parlamentului European evaluează și aprobă fiecare nominalizare primită din partea statelor membre. Nou intrată în UE, România nu-și poate permite o nominalizare care să pună în dificultate întreaga Comisie și nominalizările celorlalte state. La criteriul integritate reprezentantul României va trebui

De ce sînt respinse unele candidaturi ?

Pentru a evita o eventuală respingere a candidaturii de comisar venită din partea României, ar trebui să se țină seama și de motivele pentru care au fost respinse alte candidaturi.

În 2006 Varujan Vosganian, propunerea guvernului român pentru poziția de comisar, a fost respins, acesta fiind considerat un necunoscut la Bruxelles, care nu a condus nici un minister și nu are suficientă experiență în politicile UE. Acestuia îi mai erau reproșate unele poziții naționaliste și relația cu controversatul om de afaceri Sorin Ovidiu Vântu.

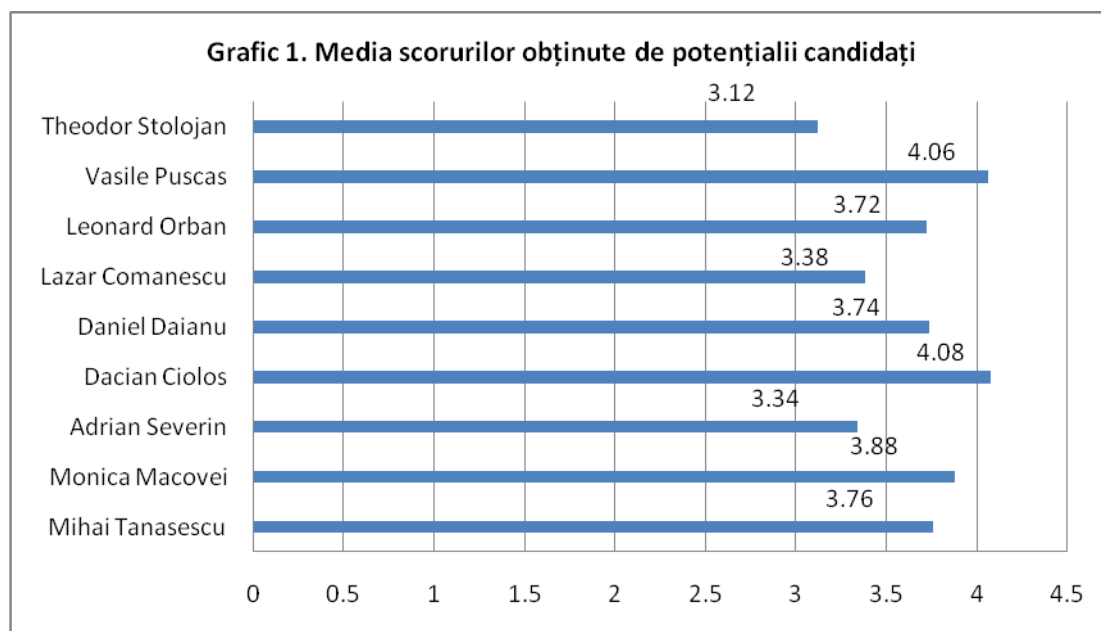
Un alt caz celebru a fost cel al lui Rocco Buttiglione, propus de guvernul italian în 2004 pentru funcția de comisar pentru justiție. Deși susținută de PPE, candidatura lui Rocco Buttiglione a fost primită cu rezerve de celelalte grupuri parlamentare, din cauza afirmațiilor sale controversate în ceea ce privește homosexualitatea („un păcat” în viziunea sa) și rolul femeii în societate. În final, Barroso a fost nevoit să ceară guvernului italian să retragă candidatura sa.

În același an a fost respinsă și candidatura letonei Ingrīda Ūdre, aceasta fiind acuzată de ONG-uri letone de nereguli financiare în ceea ce privește finanțarea partidului său. Fostul ministru ungar de externe László Kovács a fost considerat nepotrivit pentru portofoliul energiei.

să se prezinte ireproșabil. Nu trebuie să fi fost implicat în niciun scandal de corupție, conflict de interese sau altă formă de abatere de la lege. Date fiind circumstanțele politice interne, este de preferat ca propunerea să nu stîrneasă nici controverse politice în țară.

Competența

În lipsa unei proceduri de testare sau examinare, criteriul competență nu poate fi probat altfel decît pe baza Curriculumului Vitae al fiecărui candidat. Acesta trebuie să punteze realizări profesionale și să demonstreze capacitatea de *leadership* (conducere) demonstrată în funcții executive deținute anterior.

Cine sînt posibii candidați? Puncte tari și puncte slabe

Monica Macovei

Venită din societatea civilă, Monica Macovei are o imagine foarte bună la nivelul Comisiei Europene și este unul dintre cei mai reformiști foști miniștri din guvernele post-decembriste. Cu toate acestea este o opțiune destul de puțin probabilă datorită faptului că i se opune în mod ferm Partidul Social Democrat. Pe de altă parte, dacă i s-ar acorda portofoliul pentru care are cea mai bună expertiză, Justiția, ar fi nepotrivit ca nominalizarea să provină dintr-o țară monitorizată la acest capitol.

Mihai Tănăsescu

Mihai Tănăsescu are referințe bune în ce privește experiența internațională. Fost ministru al finanțelor în Guvernul Năstase, punctul său forte este experiența internațională dobîndită în funcția de Director Executiv Adjunct al Băncii Mondiale și reprezentant al României la FMI. Punctul său slab este că nu s-a mai aflat în ultimul timp aproape de problematica și dezbaterile europene și nu e clar ce sprijin politic real mai are chiar în partidul său, PSD.

Adrian Severin

Adrian Severin a deschis lista PSD la alegerile europarlamentare și are experiență în Parlamentul European și în Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE). Severin este inacceptabil politic pentru PDL și pentru Traian Băsescu, deci nu rezistă testului consensului în coaliție. S-a remarcat prin a susține public poziții politice bizare (a cerut de pildă intervenția SRI în disputa sa cu Monica Macovei) și ar putea da emoții Bucureștiului ca eventual comisar.

Dacian Cioloș

Dacian Cioloș are imaginea unui tehnocrat eficient, preluând portofoliul de ministru al Agriculturii la București într-un moment greu în negocierile cu Comisia Europeană. În prezent este un insider în instituție, lucrând ca director pentru dezvoltare rurală în Comisie. Numele său este vehiculat în eventualitatea în care România ar putea avea succes în încercarea de a obține poziția de comisar pentru Agricultură. A obținut cele mai mari note în evaluarea făcută de experții afiliați CRPE. Singurul său punct slab este susținerea politică (3,1).

Vasile Pușcaș

Este membru PSD dar face figură mai degrabă de tehnocrat (în 2004 Președintele Băsescu i-a cerut să rămână ministru al Integrării, lucru respins de PSD). În acest condiții, poate fi ușor promovată de către PSD în calitate de tehnocrat.

Daniel Dăianu

Avantajul lui Daniel Dăianu este impresia pozitivă pe care a lăsat-o în urma prezenței sale în PE din partea liberalilor. Cel mai slab punct al său este lipsa susținerii politice, inclusiv din partea PNL, care nu l-a mai inclus pe lista pentru alegerile europene.

Lazăr Comănescu

A deținut funcția de ambasador al României la Bruxelles pe perioada derulării negocierilor cu Uniunea Europeană și mai târziu funcția Ministru de Externe al României. Cu o prezență publică mai degrabă obscură, de tip birocratic, Comănescu poate reprezenta o soluție de compromis politic între PDL și PSD. A mai jucat acest rol când a devenit ministru de Externe, ca soluție de compromis între PNL și președintele Băsescu.

Leonard Orban

Primul comisar european al României, Leonard Orban nu a reușit să-și contureze un profil de lider european activ, și din cauza portofoliului lipsit de miză pe care l-a gestionat. Este puțin probabil să găsească sprijin politic pentru o nouă nominalizare.

Theodor Stolojan

Theodor Stolojan poartă povara comportamentului său imprevizibil, care a caracterizat activitatea sa politică și care i-a afectat inclusiv imaginea profesională. Poate fi luat în calcul doar dacă avem șanse serioase să obținem un portofoliu economic, dar ar trebui să treacă de opoziția PSD.

Raport apărut în cadrul proiectului „România activă în dezbaterile europene” derulat de Centrul Român de Politici Europene și finanțat de Fundația Soros în cadrul **Inițiativei de Politică Externă**.

*Conținutul acestui raport nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a Fundației Soros .
Opiniile exprimate nu implică automat poziția experților afiliați sau a altor instituții și organizații partenere CRPE*

Centrul Român de Politici Europene

Căderea Bastiliei 16

Ap. 2, Bucuresti-1

office@crpe.ro

Tel/fax: 021.310.35.58

Pentru mai multe detalii despre CRPE vizitați pagina www.crpe.ro